

RASÛLÛLLAH SEVGİSİ VE TEZÂHÛRLERİ*

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm,

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn ve ba'd.

Mülkün yegâne mâliki, kâinatın ve hâdisâtın şeriksiz hâlikı, her türlü güç ve kuvvetin sahibi, alemlerin Rabbi, Ahkemü'lhâkimîn ve Erhamü'r-râhimîn Allah-u Azîmü'ş-şân'a sonsuz hamd ü senâlar olsun...

Onun Habîb-i Edîbi, nebiyy-i raûf u rahîmi, server-i kâinât, şefiü'l-usât fi yevmi'l-arasât, eşrefü'l-mürselîn, seyyidü'l-evvelîne ve'l-âhirîn, imâmü'l-müttakîn, rahmetu'llâhi li'l-âlemîn peygamber-i zîşânı Ahmed ü Mahmud u Muhammed-i Mustafâ'sına ve âline, ashâbına, etbâına hadsiz, hesapsız salât ü selâmlar olsun...

Rabbimiz bizi Rasûlünün sünnet-i seniyyesinden, evliyâ ü asfiyâsının nurlu yolundan, bir göz yumup açıncaya kadar bile ayrı düşürmesin... Sırat-ı müstakîmde dâim, zikrinde, şüküründe ve hüsn-ü ibâdetinde ve tâatinde kâim eylesin... Onların zümresiyle haşreylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Âmîn... Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbihî'l-müctebâ...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. Allah Sevgisinin Önemi

Şair:

*İlm kesbiyle pâye-i rif'at,
Arzû-yı muhâl imiş ancak;
Aşk imiş her ne var âlemde,
İlm bir kîl ü kâl imiş ancak.*

demiş. Evet, kâinat sevgi üzerine yaratılmış, iman sevgi temeli üzerine kurulmuş, din ve tâat sevgi ile makbul olmuş; dindar, sevgi sayesinde yüce makamlara yol bulmuştur. Sevginin kaynağı, aslı, esası, mercii, gerçeği, hakîkîsi Allah sevgisidir. Çünkü, her şeyimiz ondandır ve dönüşümüz de onadır. Ve her güzelliğin sahibi, hâlikı, mûcidi ve mâliki de odur.

Allah-u Teâlâ Kur'an-ı Kerim'inde buyuruyor ki:

فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ
(المائدة: ٥٤)

(Fesevfe ye'ti'llâhu bi-kavmin yuhibbühüm ve yuhibbûneh) "İslâm'ın kadr u kıymetini bilmeyen, imanın önemini kavrayamayan, dinden dönen, Rasûlüllah'a tâbî olmayan insanlar olursa, isterse olsun; Allah sonra öyle bir kavim getirecektir ki, (yuhibbühüm) o kavmi Allah seviyor, (ve yuhibbûnehû) ve o insanlar Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni seviyorlar. Allah'ın sevdiği ve Allah'ı seven insanlar getirecektir." (Mâide, 5/54) buyuruyor.

مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الآخِرَةَ

(آل عمران: ١٥٢)

(*Minküm men yürîdü'd-dünya ve minküm men yürîdü'l-âhireh*) diye mü'minlerin olgunlarını, zayıflarını, “Sizden bazıları dünyaya ile aklı doludur, dünyayı ister; bir kısmı da ahiret sevdasındadır, ahiretin önemini kavramıştır, ahirete rağbet eder.” (Âl-i İmran, 3/152) diye, Peygamber Efendimiz'in etrafındakileri dünyayı sevip ona meyledenler ve ahireti sevip ona rağbet edenler diye ayırırken Kur'an-ı Kerim, bir iki ayet-i kerimede de:

يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

(الأنعام: ٥٢، الكهف: ٢٨)

(*Yürîdüne vechehû*) diyerek sırf Allah'ın vech-i pâkini, zât-ı celîlini isteyen, seven âşık-ı sâdıkların olduğunu bildiriyor.

(En'am, 6/52; Kehf, 18/28)

Sonra Rasûlüllah SAS Efendimiz'e:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

(الكهف: ٢٨)

*(Va'sbir nefseke mea'llezîne yed'ûne rabbe-
hüm bi'l-gadâti ve'laşiyyi yürîdûne vechehû
ve lâ ta'du ayneke anhüm, türîdü zînete'l-
hayâti'd-dünyâ ve lâ tuti' men aġfelnâ an zik-
rinâ ve'ttebaa hevâhü ve kâne emruhû furutâ.)*

[Sabah akşam Rablerine, onun rızasını dileyerek
dua edenlerle birlikte candan sebat et! Dünya
hayatının süsünü isteyerek gözlerini onlardan
(fakir mü'minlerden) çevirme! Kalbini bizi an-
maktan gâfil kıldığımız, kötü arzularına uymuş
ve işi gücü (emirlerimize karşı isyan ve) taşkın-
lık olan kimseye de itaat etme!] (Kehf, 18/28)
ayet-i kerimesiyle, bu aşık-ı sadıkları sevmesi,
onlarla beraber olması, onların zahiri görünüm-
lerindeki tevâzû ve gösterişsizliğe bakılıp da,
kıymetinin anlaşılmama durumunun vukû bul-
maması anlatılıyor.

Demek ki, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in çevre-
sinde öyle insanlar vardı ki, gece gündüz Rab-
bine yana yakıla ibadet ve taat ediyor, dua ve
niyazda bulunuyor ve Allah'ın vech-i pâkini arzu
ediyor, o şevk ile yanıp tutuşuyordu.

Allah bize de o yüce idrâkin, o asil ve ince
duygunun, o eşsiz şerefînâlî makamlarını cûdulütf
u keremiyle bahş u ikrâm eylesin... Bizi de ünsü
kurbu, aşkı şevki has haremine kabul buyursun...
Ma'rifet ve muhabbet ile taltif eylesin...

Hayatın gâyesi Allah'ı bilmek ve ma'rifetullahı
ermek; Allah'ı bilince de ona aşık olup onu
sevmektir. Demek ki,

قَدْ بَدَا بِالْعِشْقِ فِي الْأَكْوَانِ كُلِّ مَا بَدَا

Kad bedâ' bi'l-aşkî fi'l-ekvânî küllü mâ bedâ'
dediği gibi şairin, kâinâtın yaratılmasında;

كُنْتُ كَنْزًا مَخْفِيًّا فَأَحْبَبْتُ أَنْ أُعْرَفَ فَخَلَقْتُ
الْخَلْقَ لِيَعْرِفَنِي

(*Küntü kenzen mahfiyyen*) “Ben bir gizli hazine idim, (*feahbebtü en u'rafe*) bilinmeyi murad eyledim, sevdim, istedim; (*fehalaktü'l-halka li-ya'rifunî*) beni bilsinler, bulsunlar, bana ibadet etsinler diye mahlûkatı ondan yarattım.” diye eski ümmetlerden nakledilen o mübarek sözde beyan edildiği gibi, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevgisi;

Aşk odu evvel düşer mâ'şuka, andan aşîka, Şem'i
gör kim yanmadan yandırmadı pervâneyi...

“Önce mâşukta aşk hasıl olur, sonra aşîka intikal eder. Şem' de [mum da] önce yandı, ondan sonra pervaneyi, kelebeği yandırdı.” diyor şair.

Ayet-i kerimede de Allah-u Teâlâ Hazretleri:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

(المائدة: ٥٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû men yertedde minküm an dînihî*) [Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (*fesevfe ye'ti'llâhu bikavmin*) bilsin ki Allah onların yerine öyle bir

kavim getirir ki, (*yuhibbühüm ve yuhibbûnenû*) Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler.] (Mâide, 5/54) diye, o kavmin evsafını sayarken, (*yuhibbuhüm ve yuhibbûnehû*) önce kendisinin onları sevdiğini, sonra onların da Allah'ı sevdiğini sırasıyla anlatıyor:

Demek ki, kâinâtın yaratılmasında Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevgisinin tesiri var. Onun zatındaki sevginin eseri var. Onun için Fuzûlî'nin mülemmâında da şöyle geçiyor:

Hak âferînişe sebeb etti vücudunu, Evcebe bi'z-zuhûri zuhûre'l-mükevvenât.

Tabii bunlar ayet-i kerimelerden ve hadis-i şerîflerden çıkan yüksek mânâlardır ama, dinleyicilerimiz de yüksek kimseler. Allah o mânâları anlayanlardan eylesin...

İnsanın vazifesi, hedefi, en yüksek gayesi yaradanını bulmak, bilmek ve onu sevmektir. Ve bu muhabbetullahın mecburi gereği ve tahtında müstetiri ve en yüce şubesi, muhabbet-i Rasûlüllah'tır. Yâni biz Allah'ın kulları, her şeyimiz Allah'tan:

Vücûd cûd-u ilâhî, hayat bahş-i kadîm...

Varlığımız Allah'ın cömertliğinin bir ihsanı, hayat da onun bir ikramı. Her şeyimiz ondan, nimetlerimiz ondan. Onu seveceğiz. O sevginin bir zarûri şubesi de, onun her şeyini seveceğiz. Başta, gönderdiği Rasûlünü seveceğiz.

b. Allah Sevgisinin Gereği

Bir insan bir şeyi sevdi mi, onu her şeyiyle sever. Bir kişiyi sevdi mi, onun her şeyini sever. Bir

varlığa sevgi duydu mu, onunla taallüku olan her şeyi sever.

Onun için, Benî Âmir kabilesinden Mecnun'un, Leylâ'nın bir ara oturduğu, sonra da göç edip gittiği yere geldiği zaman, kalıntıları, duvarları, çadır izlerini öptüğünü naklederler. Sormuşlar:

“—Niye böyle öpüyorsun bu taşı, toprağı, duvarı?” diye de. O da cevap vermiş, şiire geçmiş sözü:

*Emürru ale'd-diyâri diyâri leylâ, Ve ukabbilu
ve'l-cidâra ve le'l-cidârâ Ve mâ hubbu'd-diyâri
şevakne kalbî Ve lâkin hubbu men sekene'd-
diyârâ.*

“Leylâ'nın akrabalarıyla beraber oturduğu, kabilenin yerleştiği yerden geçiyorum ve kâh o duvarı, kâh şu duvarı öpüyorum, yüzümü, gözümü sürüyorum. Duvarlara aşık olmuş değilim, sevgim duvarlara değil; fakat bir ara bu duvarların arasında, içinde yaşamış olana olan şevkimden bunu böyle yapıyorum.” diyor.

Demek ki insan, sevgilisinin oturduğu yerleri bile, mekânları bile, duvarları bile böyle bir muhabbetle kucaklıyor.

Zamanemizin aşıklarından birisi hacca giderken, otobüsten inmiş Medine-i Münevvere'de, kumlara yüzünü gözünü sürmüştü. Bir taraftan da hıçkırarak ağlıyormuş ve diyormuş ki:

“—Acaba Rasûlüllah buraya ayağını bastı mı?”

Bir zât-ı muhterem, talebelerine ders verirken ikide birde ayağa kalkıyormuş. Talebeler de mecburen kalkıyorlarmış ayağa... Sonra oturu-

yormuş, gene oturuyorlarmış. Bir zaman sonra gene kalkıyormuş. Demişler ki:

“—Efendimiz, hocamız, üstadımız niçin ayağa kalkıyorsunuz?” Demiş ki:

“—Dışarıda üstadımın torunu oynuyor, kapıdan onu görünce üstadıma hürmeten, muhabbeten kalkıyorum.”

İnsan sevgiliyi sevdi mi, oturduğu mekânı seviyor, ayağını bastığı yeri seviyor. Sevdiğinin mütaalikâtını seviyor, çocuğunu seviyor, torununu seviyor, eşyasını seviyor, saçının telini bergüzar alıyor yanına, mendilinin arasında saklıyor. Mektubunu muhafaza ediyor, hatırasını muhafaza ediyor...

Evet, hayatımızın gayesi, amacı, uğraşmamızın asıl hedefi olan muhabbetullahın da, şu anlatmak istediğim şekil ile gereği ve bir şubesi, bir parçası muhabbet-i Rasûlüllah'tır, Rasûlüllah'ı sevmektir. Çünkü o şahıs, sıradan bir insan değildir, Allah'ın gönderdiği rasüldür. Şu kitap lâ-lettayin kitap değildir, Allah'ın kelamıdır. Onun için öpüp başımıza koyuyoruz, onun için göbeğimizden aşağı bile tutmuyoruz. Yâni sevgili ile, sevilen ile taallüku oldu mu, söz de kıymet kazanıyor, eşya da kıymet kazanıyor, kişiler de kıymet kazanıyor. Çünkü seven, sevdiğini her şeyiyle beraber sever.

Ve Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'inde: “Biz Allah'ı seven insanlarız, Allah ehliyiz, Allah yolunun yolcularıyız.” diyen ehl-i kitaba; yâni, “Biz Allah'ı tanıyoruz, inanıyoruz, Allah yolunun yolcularıyız.” diyenlere vahiy indirmiştir ve

buyurmuştur ki:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

(آل عمران: ۳۱)

(Kul) “Ey Rasûlüm o müddeîlere söyle, o iddiacılara söyle: (*In küntüm tuhibbûna’llàhe*) Eğer Allah’ı gerçekten seviyorsanız (*fe’ttebiûnî yuhbibkümu’llah*) bana tâbî olun ki, Allah da sizi sevsin. (Âl-i İmran, 3/31) Madem Allah’ı seviyorsunuz, o halde Allah’ın gönderdiği elçiyi sevmek ve saymak zorundasınız. Sevmemek ve saymamak ve tanımamak olur mu? Yâni vekil asil gibidir. Elçi gönderildiği yerin temsilcisidir, o itibara layıktır.

Hocamız’ı Haseki Kursu’nun açılışı münasebetiyle lütufları çok olduğundan, sene-i devriyesinde çağırılmışlardı. Hocamız da lihikmetin ben-denize buyurdu:

“—Benim yerime sen vekâlet et, git!” diye.

Ben bir asistan parçasıyım üniversitede, Hocamızı ziyarete gelmişim; “Sen bana vekâlet et!” dedi.

Müdür Mahmud Bey de beni aldı. Utancımdan kıpkırmızı oldum, koca üstadlar, Hendekli Abdurrahman Gürses Hocaefendi, dersine giriyoruz ayağa kalkıyor, hürmet gösteriyor. Falanca hocanın dersine giriyoruz, hürmet gösteriyor... Neden? Ben oranın vekîli olduğum için. Yoksa yaşça ve o konudaki ilim bakımından elbette onun kadar değilim.

Demek ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri nice nice ayet-i kerimeleriyle Rasûlünün sevgisini de boynumuza borç kılmıştır, emretmiştir, farz kılmıştır. Rasûlüllah'ı özel lütuflar ile ve müstesna hasletler ile, ve eşsiz emsalsiz güzelliklerle yaratmış. Süzmüş ve seçmiş, övmüş ve sevmiş, adını adıyla yazmış, halkını ve hulkunu, yâni bedenini ve edebini son derece hoş eylemiş. Bununla şunları demek istiyorum ki: Evet, onu sevmek Allah'ın emridir, farzdır ama Allah da onu sevilmemesi mümkün olmayacak güzellikte yaratmış... Mecburen, meclûben sevillecek bir kimse olarak yaratmış.

c. Rasûlüllah Sevgisi

Nitekim Rasûlüllah'ın nasıl olduğunu soranlara verilen cevaplarda, onu vafeden rivayetlerde deniliyor ki:¹

مَنْ رَأَاهُ بَدِيهَةً هَابَهُ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ
وَيَقُولُ نَاعَتُهُ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ

(ت.ش. هب. عن علي)

(*Men raâhû bedîheten hâbehû*) “Hiç görmemiş bir kimse, Rasûlüllah'ı birden bire görürse, Rasûlüllah'ın mânevî makamının ve görünümündeki heybetin tesirinden müthiş

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.599, no:3638; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VI, s.328, no:31805; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.148, no:1415; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.15; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.412; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.30, no:5699; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.262; Ebü's-Şeyh, *Ahlâku'n-Nebiy*, C.I, s.90, no:84; Hz. Ali RA'dan.

bir duygu içine düşer, titremeye başladılar. Rasûlüllah'ı ilk gören tir tir titrerdi. (*Men raahû bedîheten*) Ansızın göreni bir titreme alırdı.” Rasûlüllah'ın heybeti ezerdi yâni. (*Ve men hàletahû ma'rifeten*) “Ama onu tanıyan, sohbetine gire çıka biraz bilgisiyle haşır neşir olan (*ehabbehû*) ihtiyarı elinden gider, ona aşık olurdu, onu severdi. (*Ve yekülû nâitühû*) Onu vafeden ancak şu sözü söyleyebilirdi: (*Lem era kablehû ve lâ ba'dehû mislehû*) Ben ondan önce de, ondan sonra da onun gibisini asla görmedim.” Yüzü güneş gibi parlardı ve cemâli hiç kimsede olmayan müstesnâ bir güzellikteydi. Onun için, Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'inde ne güzel, basit, herkesin anlayacağı ifade ile, sehl-i mümtenî tarzında anlatılmış:

Dediler oğlun gibi hiç bir oğul,

Yaradılalı cihan gelmiş değül.

Bu senin oğlun gibi kadri cemîl,

Bir anaya vermemiştir ol Celîl.

Cihan yaratılalı onun gibisi gelmemiş, onun gibisini bir anneye Allah evlat olarak nasib etmemiş. Yâni eşref-i benî Âdem. Yâni, insanoğlunun en şerefli, en üstünü. Allah farz kılmış muhabbetini; bedenini ve ahlâkını da aşık olunacak şekilde tertip eylemiş. Cemalini gören, bir daha unutmaması mümkün olmayan bir bendesi oluyor, tariflere sığmayan aşk ve şevk içinde yanıp tutuşuyor.

Hadis-i şeriflerde de Peygamber SAS Efendimiz

çok enteresan bazı hakikatleri bize bildirmiştir. Meselâ, hepimizin ezberlemesi gereken bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:²

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ
أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

(حم.خ.م.ن.ه.و.عبد بن حميد، والدارمي، حب.عن أنس؛ حم.خ.ن.عن أبي هريرة)

(*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) “Şu canımın kudreti elinde olduğu Allah’a yemin olsun ki: (*Lâ yü'minü ehadüküm hattâ ekûnü ehabbe ileyhi min vâlidihî, ve veledihî, ve'n-nâsi ecmaîn.*) Sizden biriniz, ben kendisine babasından da evlâdından da, bütün diğer insanlardan da daha sevgili, daha çok sevilen bir kimse durumuna gelmedikçe, onun içinde, şuurunda gerçek imanı yakalamış olamaz. Yâni, gerçek mü'min olmanın göstergesi Rasûlüllah SAS'ın muhabbeti, aşkıdır, sevgisidir ki, bu sevgi annesinin, babasının sevgisinden —ki insan anne ve babasına ne

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.14, *İman* 2/7, no:15; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.67, *İman* 1/16, no:44; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.114, no:5013; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:67; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III s.177, no:12837; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.397, no:2741; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.405, no:179; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.23, no:3258; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.129, no:1374; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.355, no:1175; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11745; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.23; Enes RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.14, *İman* 2/7, no:14; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.115, no:5015; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11746; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.132, no:1383; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.29, no:70, 71; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.344, no:2955; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVI, s.490, no:17360; c.XXII, s.395, no:25156.

kadar sevgi duyar— ve kendisinin semere-i fuadı olan evlâdının sevgisinden ki; bir anne ve baba evlâdı için deli divâne olur, hayatını verir... Bazen de çeşitli şekillerde insanlar birbirlerini severler, aşık olurlar, delikanlılık çağlarında olur, mecnuna dönerler. İşte her ne türlü sevgi olursa olsun anneden, babadan, evlattan, kardeşten, sevgiliden, hepsinden daha sevgili olmayınca bir insanın yanında Rasûlüllah, sevgi içeride o kadar coşmayınca, o insan hakiki mü'min olamamış oluyor.

Sahabe-i Kiram'dan bir zât-ı muhteremi yakaladıkları zaman, işkenceyle öldürmeye götürüyorlardı ve ona dediler ki:

“—Bak gördün mü bütün bu gelenler başına, bu musibetler, bu belâlar, bu sıkıntılar o Muhammed'in yüzünden oldu. Ne olurdu şimdi sen ona inanmamış olsaydın, evindeki çocuğunun yanında olsaydın, o bizim elimizde olsaydı. Bak şimdi onun yüzünden seni öldüreceğiz.” deyince, dedi ki:

(*Lâ va'llâhi!*) “Allah'a yemin olsun ki, benim canım fedâ olsun, binlerce kez benim canım fedâ olsun; ayağına diken batmasına râzı değilim! Değil sizin elinize, sizin gibi zâlimlerin eline geçmesine, işkence görmesine razı olmak; ayağına diken batmasına bile rızam yoktur!” dedi.

Rasûlüllah'ın yanına gidip gelen müşriklerin murahas heyetleri, Kureyş kavminin idare meclisindeki yüksek şahsiyetleri diyorlardı ki:

“—Biz kisraların, kayserlerin saraylarına gittik,

Sâsânî İmparatorluğu sarayını gördük, Bizans İmparatorluğu sarayını gördük, Habeş’i gördük, başka yeri gördük... Hiç bir hükümdarın tebaasında, Rasûlüllah’ın etrafındaki ashabının ona sevgisi ve bağlılığı gibi bağlılık görmedik.” diyorlardı.

Rasûlüllah SAS’e sahabe-i kiramın en aşağı ifadesinde:³

فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla’llâh!*) “Annem babam sana fedâ olsun ey Allah’ın Rasûlü!” diye hitab ederlerdi. Peygamber Efendimiz bu sevgiye işaret ediyor. Yâni, bu sevgi içinde galeyana edecek ki, insan hakîkî mü’min olsun.

Tabii ben buradan, şöyle bir parantez açıp bir şey de söylemek istiyorum ki:

“—Neden Allah CC bir fânî kulunu, böyle bir

³ Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.]

Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.421, no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA’dan.

muhabbetle bağlanmak mertebesine çıkarmış? Niçin kullarına, onu bu derece sevmesini kendisi emretmiş ve Rasûlüllah da bu emrin gereği olarak, ümmetine böyle olması gerektiğini müteaddit hadis-i şeriflerinde açıklamış?” Çünkü, Allah’ın emrini ondan öğrenecek. Çünkü Allah’ın rızası yolunu o yolla bulacak. Çünkü onun rehberliğiyle emrecek. Onu sevmeden, ona bağlanmadan, ona itirazsız inkıyad etmeden olmuyor. Onun için, mürşid-i kâmile de aynı şekilde bağlanmak gerekiyor. Ve o sevgi şirkten diyenlerin iddialarının boşluğu buradan ortaya çıkıyor. Şirk olsaydı, Rasûlüllah’a muhabbet de şirk olurdu. Şirk değildir.

Peygamber SAS Hazretleri bir diğer hadis-i şerifinde buyuruyor ki:⁴

أَدِّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ
وَحُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ

أبو نصر عبد الكريم بن محمد الشيرازي في فوائده، والديلمى، وابن النجار في تاريخه عن
(على)

(*Eddibû evlâdeküm alâ selâsi hisâl*)

“Çocuklarınızı üç haslet üzere yetiştiriniz, büyütünüz, terbiye ediniz. Üç esaslı meselede onların terbiyesini toplayınız:

1. (*Hubbi nebiyyüküm*) Peygamberinizi sevmeleri, ona muhabbet, sevgi, saygı duymaları üzere...

⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.456, no:45409; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.74, no:174; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.89, no:961.

2. (Ve hubbi ehli beytihi) Onun ehl-i beytine, yakınlarına, soyuna sevgi duymaları üzere...

3. (Ve kırâeti'l-kur'ân) Kur'ân-ı Kerîm'e sevgi duyup bağlanmaları, onu okumaları üzere..."

Yâni çocukları böyle terbiye edeceğiz ki çocuklar bilâ ihtiyâr Rasûlüllah'ı son derece sevecekler, Kur'an-ı Kerim'e son derece hürmet edecekler. Her ikisi hakkında çok güzel duygular içinde neşv ü nemâ bulmuş olacaklar.

Sahabe-i kiramdan Sevban RA bir gün, Rasûlüllah Efendimiz'in gözüne gözlerini dikmiş, kendinden geçmiş, mest bir şekilde bakıyor...

Rasûlüllah'ın yüzüne herkes bakamazdı. Yâni bazıları diyor ki:

(İclâlen lehû) "Ona olan saygımdan Rasûlüllah'ın cemaline gözümü dikip doya doya bakamadım!"

O kadar saygı var, o kadar hürmet var ki gözünü kaldırıp bakamıyor. Umûmiyetle mescide geldiği zaman, herkesin gözü yerde olurdu. Ama bazı aşık-ı sâdıklar bakabiliyor demek ki. Meselâ, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz bakarmış, tebessüm edermiş. Rasûlüllah Efendimiz de ona tebessüm buyururlarmış.

Sevban RA bir gün, Rasûlüllah'ın cemâline gözünü dikmiş, böyle mest seyrederken Rasûlüllah Efendimiz mütebessim, diyor ki:

"—Hayrola, ne oluyor böyle?" Diyor ki:

"—Anam babam sana fedâ olsun ey Allah'ın Rasûlü! (Etemetteu bi'n-nazari ileyke) Senin cemâline bakmakla nimetleniyorum yâ Rasûlüllah. Annem babam sana fedâ olsun. Seni çok se-

viyorum. Yalnız bir husus var ki, onu hatırlayınca üzülüyorum yâ Rasûlüllah! Dünyadayken çok şükür ki senin sahabenden olmuşum, senin asrında gelmişim, senin sohbetine ermişim, senin yanında bulunuyorum ve seni görebiliyorum. Ne devlet bana, ne nimet bana...

Amma ahireti düşününce; o zaman gamlanıyorum, kederleniyorum. Çünkü sen mutlaka cennete gideceksin ve Makàm-ı Mahmud'a nail olacaksın. Amma ben ya cennete girerim, ya giremem... Cennete girsem bile yâ Rasûlallah, senin o yüce Makàm-ı Mahmud'un nerede, ben aciz, naçiz kulun makamı nerede... Seni orada buradaki kadar sık göremem diye düşününce, üzüntülere gark oluyorum yâ Rasûlüllah!" demişti.

Böyle istikbalde görememenin tatasına düşüyor yâni bazı mübarekler. O zaman Peygamber Efendimiz SAS müjdeliyor ki: ki:⁵

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

(خ.م. عن ابن مسعود)

(El-mer'ü mea men ehabbe) "Kişi ahirette sevdiğiyle beraberdir."

Kişi sevdiğiyle beraber haşr olacak. Allah fazl u kereminden seveni sevilenden ayırmayacak, aşıkı mâşuktan ayırmayacak, orada o beraberlik olacak."

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.145, no:5702; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.95, no:4779; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Demek ki, seven sevilenle beraber olacaksa da yine bu yoldan da Rasûlüllah'ı sevmemiz gerektiği noktasına ulaşıyoruz. Mâdem seven sevilenle beraber olacak, o halde bu dünyada Rasûlüllah'ın muhabbetini içimizde tahakkuk ettirmeliyiz ki, aşıkı mâşuktan Allah ayırmadığı zamanda, bizi de onun yanında eylesin...

Öyle mübarekler vardı ki, her akşam yatarken –bilmem siz ne dua edersiniz ama– onlar göz yaşlarıyla diyorlardı ki:

“–Yâ Rabbî, ne olur bu akşam canımı al! Ne olur bu akşam öleyim de, o Muhammed'e ve ashabına kavuşayım yâ Rabbi!” diye dua ediyorlardı. “Al artık canımı yâ Rabbi!” diyorlardı.

Sahabeden bir mübarek zâtın vefatında kızı yanına gelmişti de: (*Vâ ebetâ*) “Ah babacığım, yazık babacığım!” deyince (*Lâ*) “Hayır!” demişti ona. (*Gaden*) “Yarın ben Rasûlüllah'a kavuşacağım.” demişti. “Niye öyle babacığım diyorsun, yarın Rasûlüllah'a kavuşacağım.” demişti.

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin biliyorsunuz ölüm hakkındaki, Hocamızın vefatı günü takvimin arkasına tevâfuken yazılı olan gazelini. Diyor ki:

به روز مرگ چو تابوت من روان باشد گمان

مبر که مرا درد این جهان باشد

*Berûz-i merg çü tâbût-i men revân bâşed,
Gümân meber ki merâ derd-i in cihân bâşed.*

“Benim tabutum vefat ettiğim gün mezarlığa doğru yürürken, sanma ki benim içimde bir cihan tasası var.”

برای من مگری و مگو دریغ دریغ

به دوع دیو درافتی دریغ آن باشد

*Berâ-yi men megirî vü megû: Dirîğ, dirîğ!
Bedâm-i dîv derüftî dirîğ ân bâşed.*

“Benim tabutum gördüğün zaman ‘Yazık yazık!’ deme; insan şeytana uyarsa o zaman yazık olur.”

جنازه ام چو بیینی مگو فراق فراق مرا وصال و

ملقات آن زمان باشد

*Cenâze-em çü bibînî megû: Firâk, firâk! Merâ
visâl ü mülâkât ân zamân bâşed.*

Benim tabutum uğurlarken ‘El-firâk, el-firâk! Elvedâ, elvedâ!’ deme; çünkü ben ayrılmıyorum, kavuşmaya gidiyorum.” diyordu. Demek ki, evliyâullahın hasletleri aynı noktada.

Bilâl-i Habeşî RA, Rasûlüllah’ın vefatından sonra Medine’de duramadı. Her taraf Rasûlüllah’ın hatırası dolu olduğu için, tahammül edemedi. Rasûlüllah’sız Medine-i Münevvere’ye tahammül edemedi. Terk-i diyâr eyledi. Diyar diyar dolaştı şeydâ gibi ama, ayrılık da çare değil. Bir gün döndü, geldi, yıllar sonra Medine-i Münevvere’ye... Rasûlüllah’ın müezzinidir diye

tuttular kolundan, minareye çıkarttılar. Bilâl-i Habeşî Rasûlüllah'ın devrinin ezanını okudu orada, kendi üslubuyla.

“*Heyye ale’s-salâh!*” dermiş mübarek, “*Hayye*” dememiş. “Onun *heyye* demesi sizin *hayye* demenizden hayırlıdır.” diye Efendimiz müdafaa etmiş. Üslûbundan belli, Habeş üslûbu. Tam Arap değil ama, o Rasûlüllah'ın mescidinde ezan okuyunca, Medine herc ü merc oldu. Devr-i Rasûlüllah geri mi geldi dediler. O sesten, o sadâdan... Nasıl biz burada teyplerden Medine ezanını duyunca, Medineli bir müezzinin okuduğu, oraya mahsus ezanı duyunca, bir elektriğe tutulmuş gibi oluyoruz; öyle oldular.

Hazret-i Fâtıma RA Hazretleri'ne Peygamber Efendimiz bir şey söyledi, Hazret-i Fâtıma Anamız ağladı. Sonra bir şey daha söyledi, Fâtıma Anamız tebessüm buyurdu, güldü.

Ne demişti Peygamber Efendimiz:

“—Benim ahirete gitmem, aranızdan ayrılma zamanım geldi.” buyurmuştu.

Fâtıma Anamız o zaman ağlamıştı. Ama:

“—Üzülme, ehl-i beytim içinde bana en çabuk kavuşacak olan sensin yâ Fâtıma!” deyince de gülmüştü.

Ölüme gülen insan... Sevginin ne kadar yüksek olduğunu görün ki, ona kavuşacağım diye nasıl seviniyor.

Hazret-i Aişe Annemiz, bir rüya görmüştü ki: Gökten üç tane Kamer, yâni Ay yere iniyor, onun hücreğine geliyor, toprağa giriyor. Anlayamadı

bu remzi. Babası Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e sordu:

“—Babacığım, rüyamda üç tane Ay gördüm, mehtap. Gökten indi, benim hücreme girdi.”

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz rüya tabirini se-verdi. Peygamber Efendimiz'in zamanında da “Yâ Rasûlüllah müsaade buyur, bu anlatılan rü-yayı ben te'vil edeyim, bakayım isabet etmiş miyim?” diye de, Rasûlüllah'ın huzurunda da böyle bazen atılganlık yapmıştı. O rüyayı şöyle tâbir etti:

“—Kızım, evlâdım, yâ Aişe! Senin hücre-i saadetine, hane-i saadetteki, Rasûlüllah'ın evindeki senin odana, üç tane insan gömülecek; ki, onlar yeryüzünün en şerefli insanlarıdır.”

Aradan yıllar geçti, Rasûlüllah SAS Efendimiz ahirete irtihal buyurdular. “Peygamberler nerede vefat ederse, oraya defnolunurlar.” diye, Peygamber Efendimiz'i Hazret-i Aişe Anamız'ın hücrelerinde vefat ettiği için oraya defnettiler. Ebû Bekri Sıddîk Efendimiz yavaşça kızının yanına geldi:

“—Kızım, senin üç Kamerinden birisi ve en hayırlısı buydu.” dedi.

Birisi Rasûlüllah Efendimiz, oraya gömüldü. Ondan sonra Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz gömüldü, ondan sonra Ömerü'l-Faruk Efendimiz gömüldü. İranlıların kulakları çınlasın! Yâni, şeyhayna sebedenlerin akılları başlarına gelsin!

d. Rasûlüllah Sevgisiyle Yazılan Eserler

Böyle yaşamışlardı gerçek müslümanlar. Rasûlüllah Efendimiz’i böyle sevmişlerdi, ona kavuşmayı böyle istemişlerdi. Dindarlıkları böylece fer ve kuvvet bulmuş, canlarına can gelmişti.

Tabii insan toplulukları, koca kalabalıklar, ümmet, milletler bu sevgiyle böyle yaşayınca elbette bu sevginin edebiyata da aksi olacak. Çünkü edebiyat hayatın aynası. Onun için ilk çağlardan, asr-ı saadetten itibaren edebiyatta Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri’nin sevgisini, aşkını, muhabbetini gösteren eserler görüyoruz. Onu medheden şair sahabeler biliyoruz: Hassan ibn-i Sâbit, Ka’b ibn-i Mâlik el-Ensârî Hazretleri gibi.

Hatta hepinizin değilse bile, çoğunuzun bildiği sözü var o şair sahabenin [Hassan ibn-i Sâbit RA’ın]:

مَا إِنْ مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ
مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ

Mâ in medahtü muhammeden bi-makàletî, Ve lâkin medahtü makàletî bi-muhammedin!

“Ben sözlerimle Rasûlüllah’ı medhetmiyorum, şu sözlerim Rasûlüllah’ın medhinde değil. Onu medhetmek için söz söylüyor değilim, bilakis sözlerimi Rasûlüllah’la ziynetlendiriyorum, sözlerimi medhediyorum. Çünkü onun sözü, söyleyen için ziynettir.”

İnsan Allah’ın sevdiği ve Allah’ın öğdüğü yüce şahsiyeti nasıl öğebilir, ancak onu öğmekle

sözlerini şereflendirebilir.

Tabii o zamandan başladı aşk edebiyatı ve ilk sıralarda Ka'b ibn-i Züheyr'in *Kasîde-i Bürde*'si. Bu zât Rasûlüllah'a muhalif bir kimseydi ve aleyhinde yazılar yazıyordu ve bu edepsizliğinden dolayı katli, yakalandığı yerde öldürülmesi bahis konusuydu. Hatasını anladı, hatasından döndü ama, yakalansa öldürülecek. Gizlice Rasûlüllah'ın meclisine kadar geldi ve onun için hazırlamış olduğu *Banet Sü'âdü* kasîdesini okudu. Rasûlüllah Efendimiz dinledi.

الْعُذْرُ عِنْدَ كِرَامِ النَّاسِ مَقْبُولٌ وَالْعَفْوُ مِنْ شَيْمِ
السَّادَاتِ مَأْمُولٌ

El-uzru inde kirâme'n-nâsi makbûlü Ve'l-afvu min şiyemi's-sâdâti me'mûlü

“İnsanların kerîm olanları, özrü kabul ederler. / Affetmek efendilerin tabiatında (ahlâkında) umulan bir şeydir.” mânâsına olan beyte gelince, taltif eyledi, sırtındaki bürdesini, bürd-ü yemânisini, hırkasını çıkarttı, o şaire verdi.

O şairden sonra, Hz. Muaviye RA o hırkayı varislerinden satın aldı. Hırka halifeden halifeye, elden ele geçti. 1517'de Mısır'ın fethiyle, diğer mukaddes emanetlerle birlikte Osmanlılara geçti. Başımızın tâcı o hırka, şimdi Topkapı Sarayı'nda, Hırka-i Şerif dairesinde muhafaza ediliyor.

Böyle Arap Edebiyatında Rasûlüllah SAS

hakkında nice nice şiirler, kasideler, eserler var. Onların bir tanesi de meşhur imam Muhammed Busîrî'nin ki bu 13. Asrın ricâlinden, Mısır'da devlet dairelerinde hizmetler görmüş, vezirlik yapmış bir kimse. Rasûlüllah'a çok kasideler yazmış.

Yolda bir zât bir gün kendisine sormuş, demiş ki:

“—Rasûlüllah'ı rüyanda gördün mü?”

Düşünmüş... Görmedi. İçine bir ateş düşmüş, “Niye ben Rasûlüllah'ı görmüyorum ki?” diye. O şevk ve o aşk ile rüyada Rasûlüllah Efendimiz'i görmüş. Sonra kendisine felç gelmiş. Felç gelince, ayakları tutmaz olunca, yine Rasûlüllah SAS Efendimiz'e şu bizim sabahları Evradımızın içinde okuduğumuz:

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانِ بَدِي سَلِمٍ مَزَجَتْ دَمْعًا جَرَى
مِنْ مَقَلَّةٍ بَدَمٍ

E min tezekkürî cîrânin bi-zî selemîn Mezecte dem'an cerâ min mukletin bi-demin

[Selem'deki yâranlarını, dostlarını mı hatırladın da, gözünden akan gözyaşına kanını katıp karıştırmaktasın? Kanlı göz yaşı dökmektesin!]

أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ وَأَوْ مَضَ الْبُرْقُ
فِي الظُّلْمَاءِ مِنْ إِضْمٍ

Em hebbeti'r-rîhü min tilkâi kâzîmetin Ve ev

meda'l-barku fi'z-zalmâi min idami

[Yoksa, o şerefli şehir Medine-i Münevvere tarafından bir rüzgâr mı esti? Yoksa, zifiri karanlık içindeyken İzam Dağı'ndan bir şimşek mi çaktı geçti?] kasîdesini yazmış.

Rivayete göre, Rasûlüllah SAS'i rüyasında görüyor, kasideyi Rasûlüllah SAS Efendimiz'e okuyor. Efendimiz mübarek elleriyle felçli ayaklarına şöyle meshedince, sürünce mübarek ellerini, felçten berî olmuş, beraet bulmuş, yâni şifa bulmuş. Onun için bu kasîdeye de *Kasîde-i Bür'e*, yâni hastalıktan kurtulmaya vesîle olan kaside derler. Böyle felçlilere okurlar ve şifası da mücerrebdir.

Yolda kendisini şeyh Ebu'r-Recâ görmüş. Demiş ki:

“—Rasûlüllah'a yazdığın kasideyi bana da verir misin?” Diyor ki:

“—Çok kaside yazdım, hangisini istiyorsun ki?” Diyor ki:

“—Felçten berî olmana sebep olan (*E min tezekkûri cîrânin bizî selemin*) diye yazdığın kaside. Onu Rasûlüllah'a okurken ben de duydum, çok beğendim.” diyor.

Daha kimseye duyurmamış, hiç kimsenin haberi yokken, yolda şeyh Ebü'r-Recâ, kimseye söylemediği şeyi böylece, kasideyi kendisinden ilk beytini de söyleyerek istediği rivâyet edilir.

Nâbî'nin de başına böyle bir şey gelmiş. Aşk ile şevk ile haccetmek için yola çıkınca, yolda kaside yazıyor Nâbî merhum.

Sakın terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Hudâ'dır bu!

Nazargâh-ı İlâhî'dir Makâm-ı Mustafâ'dır bu!

diye başlayan kasideyi, Medine'ye gelmeden yolda aşk ile şevk ile yazıyor. Medine'ye geldiği zaman minarelerden onun böyle makam ile okunduğunu duyuyor. Tabii müezzini yakalıyor o minareden iner inmez.

“—Yâ bu kasideyi nereden buldun?”

“—Dün gece Rasûlüllah tâlim buyurdu rüyamda.” diyor.

Yâni, Rasûlüllah sevgisiyle insan muhalâta etti mi, böyle iliği, damarı, kanı vücudu karıştı mı, böyle olur. Ben bunlara inanıyorum. Yâni bunlar kitaplarda yazılan şeyler. Buna benzer, emsali şeyler hayatta da olduğu için, bunların gerçek olduğunu, böyle şeylerde yalan söylenmeyeceğini; o mübareklerin bu konularda yalan söylemeyecek kadar edebli olduklarını biliyorum.

İşte bu aşk ve şevk ile Peygamber SAS Efendimiz'in hayatı üzerine, sîreti üzerine, evsâfı üzerine, şemâili üzerine, hadis-i şerifleri üzerine binlerce, yüz binlerce kitap yazılmıştır. Çok sevdiklerimden bir tanesi Kâdı İyâd'ın *Kitâbü's-Şifâ bi-Ta'rîfi Hukûki'l-Mustafâ* kitabıdır ki, son derece mantıklı bir örgü içinde, müdellel rivayetlerle belgesel bir eserdir. Büyük bir kaynak kitaptır. Herkesin okuması tavsiye olunur.

Çünkü, ecdadımızın muntazaman camilerde, medreselerde okudukları klasik kitaplardandır.

Yâni bizim ecdadımızın mutlaka okuduğu eserlerden birisi de odur. Çünkü muhabbet-i Rasûlüllah'ı çok güzel anlatan bir eserdir.

Müstakil eserler olduğu gibi her eserin içinde şiir ve nazım ve nesir, çeşitli parçalar da Rasûlüllah aşkına yazılmış bölümler de vardır.

Siyer kitaplarından meselâ, Türk Edebiyatında ilk görünenlerden bir tanesi Erzurumlu Darir'in *Siyer-i Nebî*'sidir ki, şaheser bir edebiyat numûnesidir. İçinde manzum bölümler de vardır, mensur bölümler de vardır. Ve bizim Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'ine de bazı konularda kaynaklık etmiş şâheser bir eserdir.

Sonra Peygamber SAS Efendimiz hakkında yazılmış mevlid kitapları vardır ki, bunlar bir dizi eserdir. Latîfî, "Yetmiş veya doksan tanesi başka başka şahıslar tarafından yazılmış, onları gördüm, inceledim." diyor.

Sanıyorum, tahmin ediyorum ki; galiba Bursa'nın meşhur velîsi Emir Sultan Hazretleri, dervişânına, "Şu muhabbet-i Rasûl'ü dile getiren bir şeyler yazın!" diye emretmiş olsa gerek. Onun dervişlerinden çok mevlid yazarlar var. Tabii Süleyman Çelebi'nin eseri, anlayana bir harika edebiyat âbidesidir, şâheserdir.

Allah makamlarını cennet eylesin, şefaatlerine nâil eylesin... Son derece müeddeb, son derece güzel yazılmış bir eser.

Sonra yine Peygamber SAS Efendimiz'i rüyada görüp onun emri üzerine eser yazmış olan, Yazıcıoğlu Muhammed'in *Muhammediyye* isimli eseri vardır. Türk Edebiyatında hemen her evde

bulunur. Benim kütüphanemde bile üç dört tanesi var. İslâm Aleminin her tarafına yayılmıştır. Balkanlar'dan Kafkasya'ya, Kafkasya'dan Orta Asya'ya kadar. Ve manzum olarak okunmuştur. Oradan böyle lezzet almışlardır; mevlidlerden, Muhammediyelerden, muhabbet-i Rasûlüllah'ı takviye etmişlerdir.

Sonra, cennetmekân Hakânî Muhammed Efendi'nin *Hilye*'si vardır ki, bu zât-ı muhterem 17 Yüzyılın başında 1606'da vefat etmiş. Saray vazifelilerinden müteferrika olmuş, serhad beyi olmuş, sancak beyi olmuş, haccı da var.

Bir *Hilye* nüshasında, mukaddimesinde gördüm: Rasûlüllah SAS Efendimiz Hazretleri'ni rüyasında görmüş, o rüyayı yazıyor. Yâni, Peygamber Efendimiz'in hoşnutluğunu, teveccühünü kazanmış.

Rasûlüllah'ı anlatıyor. Yâni, “Vücudu şöyleydi, gözleri şöyleydi, kirpiği böyleydi, yüzü şöyle pırıl pırıl parlardı, kolları, pazuları şöyleydi, ahlâkı, şemâili böyleydi...” diye meşhur bir eserdir.

Sonra Peygamber Efendimiz'in *Mi'râc*'ını hasseten anlatan eserler yazılmıştır. Bu konudaki eserler başında Ganîzâde Nadirî'nin *Mi'râciye*'si meşhurdur.

Rasûlüllah Efendimiz SAS Hazretleri'nin hadis-i şerîfleri manzum ve mensur olarak Türkçe'ye tercüme edilmiştir. Kırk hadis olarak, yüz hadis olarak, bin bir hadis olarak Türk Edebiyatında nice nice böyle güzel eserler vardır.

Meşhur bir tanesi Hatiboğlu Muhammed'in *Ferahnâme* isimli yüz hadis, yüz hikâyeden

müteşekkil eseri.

Kırk hadisler üzerinde, Abdülkâdir Karahan Hoca'nın büyük bir çalışması var, doktora çalışması.

Tabii bundan sonra her eserin, her kitabın şöyle bir İslâmî tertibi var: Besmeleyle başlıyor, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd bölümü oluyor. Ondan sonra, Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm bölümü oluyor. Ondan sonra, "sebeb-i te'lîf-i kitab" bölümü oluyor. Böyle bir klasik başlama ve tertip mevcut her kitapta.

Tabii buralarda, Peygamber SAS Efendimiz için yazılmış nice güzel şiirler var kitapların içinde... Ve bazı şahıslar nice nice Peygamber Efendimiz'le ilgili kitaplar yazmışlar, hatta üç beş tane divanı, sırf Rasûlüllah Efendimiz'in hakkında yazılmış şiirlerle meydana getirmişler. Yâni başka şeyle meşgul olmamış, o konuda kendisini böyle daldırmış deryaya... Ki Peygamber Efendimiz'in vasfı hakkındaki şiirlere *na't* denir. Kasîde der na't-ı Hazret-i Nebvî... Yahut kasîde olur, gazel olur, başka şekillerde, formlarda olabilir; şeklen önemli değil. Ama Peygamber Efendimiz'i anlatan bu şiirlere *na't* deniliyor.

Meselâ vefatı 1726'da olan, 18. Yüzyıl şairlerinden Nazîm, koca koca, okunmakla bitmeyecek böyle muazzam na'tlardan nice divanlar meydana getirmiştir ki, onları talebelerimize çalıştırdık, tez olarak vermiştik. İnşâallah neşredilir.

Tabii bu na'tlar, bu şiirler, bu aşklar, bu şevkler mûsikîye intikal etmiştir. Zaten Türk

Edebiyatında, manzum eserlerin makam ile okunması bir adet idi. Meselâ, *Mevlid* makam ile okunurdu. *Muhammediyye* makam ile, musikî ile terennüm edilirdi. Yâni böyle düz bir okunuşla okunmazdı.

Ama ilâhiler ve küçük boyutlu, ebatlı na'tlar bestelenmiştir. Mûsikîmizde nice ses ve saz musikî eseri olarak böyle şâheser na'tlar vardır. Galiba programın benden sonraki kısmında, kardeşlerimiz onlardan size güzel numûneler, meşhur nümûneler sunacaklar. Mûsikî de insanın aşkını, şevkini güzel ortaya döken bir vasıtaadır çünkü...

Sonra, hat sanatında, o sevginin nice nice güzel eserleri vardır. Hattan icazet alacak şahıslar, icazetnâme çalışmalarına umûmiyetle Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerîfini alır, öyle tertib ederlerdi, hocalarının imzalarını koydukları parçaya...

Sonra, meşhur hattatların Peygamber Efendimiz'in şeklini, şemâilini anlatan hadisleri, böyle güzel levha halinde tertip edip hilye-i şerîfeler yazmışlardır. Bunların bir evde bulunmasının, eve bereket getirdiği söylenilir. Hepimizin evinde matbû veya el yazma nice böyle eserler vardır. Duvarlarda nice güzel levhalar vardır.

“Garîk-ı bahr-ı isyânım, dahîlek yâ Rasûla'llâh!”
[İsyân denizine batmışım, sana sığınıyorum ey Allah'ın Rasûlü!] gibi, güzel levhalar yazılmıştır.

Rasûlüllah SAS Efendimiz'e sevgiyi, saygıyı, bağlılığı ifade eden çeşitli estetik görünümle, edebiyatın içine, musikînin içine, sanatın içine

dökmüşlerdir bu sevgilerini bizden önceki mü'minler.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in muhabbetini kazanmağa muvaffak eylesin... Yâni Rasûlüllah SAS Efendimiz bizi sevsin ve bizden râzı olsun... Bizim içimizde de, Rasûlüllah'a karşı o yanıcı, yakıcı muhabbet, sevgi, saygı hasıl olsun... Gönüllerimiz Rasûlüllah SAS Efendimiz'in sevgisiyle, muhabbetiyle dolsun...

Bu sevginin tabii, sebebi var, kaynağı var, vesîlesi var, vasıtası var... Rasûlüllah Efendimiz'i tanımaya çalışmak lâzım, hadis-i şerîflerini okumak lâzım, hadis-i şerîflerine göre hayatı yaşamağa çalışmak lâzım! Rasûlüllah SAS Efendimiz'e salât ü selâmı çok getirmek lâzım! Rasûlüllah SAS Efendimiz'in ümmetine çok halisâne hizmet etmek lâzım! Kendisine salât ü selâm, sünnet-i seniyyesine temessük, ümmet-i merhumesine hüsn-ü hizmet ile, umulur ki bu sevgi sizlerde ve bizlerde de olduğundan çok daha yükseklerde olur, yüksek seviyelere çıkar, kuvvetlenir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi muhabbetullah, muhabbet-i Rasûlüllah'a gark eylesin... O deryâyâ gark eylesin... O sevgiyle yaşatsın... O sevgiyle ahirete göçürsün... Huzur-u Rabbü'l-İzzet'e yüzü ak, alını açık, o sevgiyle vardırınsın... Habîb-i Edîbi'ne Firdevs-i Alâ'sında komşu eylesin... Dünyada gül cemâlini sık sık görmeyi nasib eylesin...

Mübarek evliyâullahtan bir büyük zât diyor ki:

“—Rasûlüllah'ın cemâli, hayâli gözümünden bir an

kaybolrsa, kendimi müslüman saymam.”

Demek ki, daimî Rasûlüllah müşahedesi makamında... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizlere de ihsân eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

02. 02. 1993 - İSTANBUL

[Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER
sohbetlerine PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ